

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin olimpik konulara yönelik farkındalıkları ve olimpik kavramlara ilişkin değerlendirmeleri*

Dilşad Çoknaz¹
Meliha Atalay Noordegraaf²
Lale Güler³
Müfide Yoruç Çotuk⁴

Özet

Bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda (BESYO) öğrenim gören öğrencilerin olimpik konulara yönelik farkındalıklarını belirleyerek, olimpik kavramlar ile ilgili değerlendirmelerini saptamaktır. Betimsel yöntemden yararlanılan araştırmada “Olimpiyat oyunları, tarih, kişi ve kurumlar”, “Semboller”, “Kavramlar” ve “Olimpik idealler” bölümlerinden oluşan ve araştırmacılar tarafından hazırlanan “Olimpik Bilgi Toplama Formu” kullanılmıştır. Altı farklı bölgedeki 11 BESYO'dan 726 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Açık uçlu sorular yoluyla öğrencilerden alınan yazılı değerlendirmeleri içeren bölümlerde nitel çözümlenmeye gidilmiştir. Çalışmanın güvenilirliğini artırmak ve yanlılığı azaltmak için açık uçlu sorular ile alınan nitel veriler sayısallaştırılmıştır. Böylece ortaya çıkan tema ve kategoriler arasında karşılaştırma yapılması mümkün olmuştur. Nitel analiz sırasında dört araştırmacı birbirlerinden bağımsız çalışmışlar, bulunan sonuçlar karşılaştırılarak örneklere çıkarılmıştır. Araştırmanın geçerliliği için bulguların anlamlı bir bütün oluşturması sağlanarak kendi aralarında tutarlı ve anlamlı olmasına dikkat edilmiştir. Öğrencilerin % 77, 8'inin olimpiyat oyunlarının dört yılda bir yapıldığını bilmesine rağmen, % 69,7'sinin ilk kez ne zaman yapıldığını ve olimpik hareketin dünyadaki temsilcisini %78,9, Türkiye'deki temsilcisini %71,1 oranında bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Sembollerde, halkaların hem yazılı hem de görsel olarak birinci sırada ifadelendirildiği görülmektedir. Kavramlar için yapılan analizlerde olimpiyat kavramında spor, organizasyon; olimpizmde, yönetim ve organizasyon, olimpiyat düşüncesi; olimpik harekette ise bedensel hareket ve olimpik düşünce gibi temalar bulunmuş, olimpiyat oyunlarında en çok tekrarlanan kavramların spor/spor branşları (%38,14; %10,34; %7,73), diğer iki kavramın rekabet (%8,35) ve başarı (%6,42) olduğu ortaya çıkmıştır. Sporda ideallerde fair play ve kazanmak temaları öne çıkarken, fair play ile ilgili cevaplarda sporda saygı ve dostluk öne çıkmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin olimpik konularla ilgili farkındalıklarının yeterli düzeyde olmadığını, kavramları değerlendirmede spor ve yarışmaya odaklanma eğiliminde olduklarını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Olimpik, olimpiyat oyunları, olimpizm

*Bu araştırma Uluslararası Herkes İçin Spor ve Spor Turizmi Kongresinde(2009) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

1 Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bolu, coknaz_d@ibu.edu.tr

2 Serbest Araştırmacı, atalaymel@hotmail.com

3 Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İstanbul, laleguler@yahoo.com

4 Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İstanbul, mcotuk@marmara.edu.tr

Awareness of olympic issues and evaluations of the olympic concepts among the school of physical education and sport students

Dilşad Çoknaz¹
Meliha Atalay Noordegraaf²
Lale Güler³
Müfide Yoruç Çotuk⁴

Abstract

The purpose of the study was to determine the awareness of Olympic Issues and evaluations in relation to Olympic concepts among the school of physical education and sport students. In the study, descriptive method was used and the "Olympic Information Form" which was developed by the researchers was used to collect data. The form included "Olympic games" "history", "persons" and "institutions", "symbols", "concepts" and "Olympic ideals". 726 students from 11 different schools of physical education and sports in six different regions participated in the study. Also the qualitative methodology was used to gather data from the written evaluations through open ended questions. In order to increase the reliability and to decrease the subjectivity of the study the qualitative data obtained through open ended questions were numerically grouped. Therefore it was possible to make a comparison between the themes found and categories. Four researchers worked independently on qualitative analysis and the results were compared to reveal the similarities and differences. For the validity of the study the findings were combined to gather meaningful and consistent data. As a result 77.8% of the students were aware that the Olympic Games take place every four years. However 69.7% of them did not know when the first Olympic Games were organized. 78.9% of the students did not know the organization which represents the Olympic Movement in the world and 71.1% of them did not know it for Turkey. Findings for symbols showed that the Olympic Rings were mentioned in the first place both verbally and visually. In the analysis of the Olympic concepts, sport and organization were found. In the concept of Olympism, organization and management and ideas of Olympic Games, and in the concept of Olympic Movement physical movement and Olympic Ideas were found. It was also found that among the first five concepts the initial reaction of the students when the Olympic Games were mentioned were: sports/sport branches (38.14%; 10.34%; 7.73%) in the first, second and fourth place; and the other two concepts competition (8.35%) and success (6.42%). For the ideals in sports, the themes such as fair play and winning were dominant whereas in the answers related to fair play, respect and friendship in sport were dominant. In conclusion it may be argued that the students did not have an adequate level of awareness in Olympic Issues and they tended to focus on sport and competition in the evaluation of the Olympic concepts.

Keywords: Olympic; olympic games; olympism

1 Abant İzzet Baysal University, School of Physical Education and Sport, Bolu, coknaz_d@ibu.edu.tr

2 Free Researcher, atalaymel@hotmail.com

3 Marmara University, School of Physical Education and Sport, İstanbul, laleguler@yahoo.com

4 Marmara University, School of Physical Education and Sport, İstanbul, mcotuk@marmara.edu.tr

Giriş

Olimpiik ideallerin yaygınlaştırılmasında eğitimin temel sorumluluğu her ülkenin Milli Olimpiyat Komiteleri ile birlikte Olimpiik Akademilerine verilmiştir. Olimpiik Antlaşmada (Bölüm 4: Kural 28) belirtildiği üzere; “olimpiik eğitim programlarını her seviyede, okul, üniversitelerin programlarındaki Beden Eğitimi ve Spor derslerinde uygulayarak Olimpiizmin temel ilkelerini ve değerlerini kendi ülkelerinde yaymak ve Ulusal Olimpiik Akademilerin ve Olimpiik Müzelerin kurulmasını ve Olimpiik Hareketle bağlantılı kültürel programların gerçekleştirilmesini desteklemek” görevi Milli Olimpiyat Komitelerine aittir. Bu bağlamda Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Tüzüğü’nün (2007), birinci maddesinde eğitime yönelik olarak belirlenmiş ilke ve görevler şunlardır:

- Olimpiik eğitim programlarını, her eğitim düzeyindeki okullarda spor eğitimi ile ilgili kurumlarda, üniversitelerde, olimpiik eğitim veren kurumlardaki ulusal olimpiyat akademilerinde, olimpiyat müzelerinde ve olimpiik hareketle ilgili tüm eğitim programlarında okutmak ve öğretmek ve olimpiyatın temel ilke ve değerlerinin ülkede özendirilmesini sağlamak
- Kurslar düzenleyerek, temel olimpiyat ilkelerinin yayılmasını temin etmek için spor yönetiminin eğitime katkı sağlamak

Bununla birlikte, bir kentin olimpiyat oyunları için ev sahipliğine aday olmasında ya da ev sahipliğini elde edebilmesinde ülke genelinde olimpiik eğitim çalışmalarının durumu ve yaygınlığı özenli ve uzun süreli bir çalışmanın sonucu olarak rapor edilmesi gereken konulardan biridir.

Olimpiik antlaşmanın gerekleri doğrultusunda, Milli Olimpiyat Komitelerinin Olimpiizmin yüksek ideallerine ulaşmayı sağlayabilmesinin yolu bir değişim meydana getirmekle, yani “eğitim” ile mümkün olabilmektedir. Olimpiizm küreselleşmenin ortak ideallerini oluşturmada sporu bir eğitim biçimi olarak seçmektedir. Baş döndürücü bir hızla değişimin yaşandığı bu çağda Olimpiizm, iyi yönlendirildiği takdirde insanlık ideallerinin hedefe ulaşmasında önemli bir rol oynayabilir (Atalay, 2004). Bu da spor eğitiminin sorumluluğu içindedir. (Guttmann, 1992). Sportif eğitim yıldız sporcular yaratmak amacıyla yapılmaz, tersine Olimpiizmi bilen insanlar yaratmak amacıyla yapılır. Olimpiizm bilinmeden

yapılan sportif etkinlikler her zaman kaba güç gösterisine dönüşme olasılığını taşırlar (Erdemli, 1993).

Olimpiik eğitimin amacı yalnızca dünya çapında olimpiyat sporcuları olabilme potansiyeli taşıyan gençlere seslenmek değil, aynı zamanda yapabileceklerinin en iyisini yapmak isteyenlere de bir olanak tanımak ve gençlere olimpiyatların temelinde yatan dürüstlük, disiplin, cesaret, kararlılık, sportmenlik kendi kendini yönlendirme, form tutma ve ahlaki değerler gibi ilkeleri kazandırmaktır. Daha da önemlisi tüm insanların kendilerini, içinde yaşadıkları toplumu ve dünyayı kabul etmelerini ve daha iyi anlamalarını sağlamaktır (Guttman, 1992).

Binder'in (2005) belirttiği gibi, olimpiik düşünce gerçekte onun eğitsel misyonu olmadan anlaşılabilir. Bu eğitsel ilkeler Olimpiik Antlaşmada yer almaktadır ve bakıldığında aslında bunun bir değerler eğitimi emri olduğu açıkça görülebilmektedir. Önemli konulardan biri Olimpiizm kavramı ile bağlantılı bu değerleri geliştirmelerinde genç insanlara öğretmenlerin, antrenörlerin ya da konunun bilimsel uzmanlarının nasıl yol gösterecekleridir. Bu durumda olimpiik felsefe ve olimpiik geçmişin yüzyıldan daha fazla süren etkisinin Olimpiik değerlerin öğretiminde odak olarak okullarda beden eğitiminin görevini desteklediği ortaya çıkmaktadır (Binder, 2001). Pek çok çocuk spor eğitimi ile ilgili ilk deneyimini okulda edinmekte ve buna bağlı olarak olumlu tutum, alışkanlık ve uygulamaların temeli şekillenmektedir (Girginov&Parry,2005). Girginov ve Parry (2005), bugün olimpiizmin merkezindeki ilkeyi vurgulamak için yeniden okullara dönmek gerektiğine dikkat çekmektedirler. Bu ilkeye göre zaten sporun kendisi eğiticiştir. Benzer biçimde Kidd (1996), okul çocuklarına odaklanmak ve gelecek nesli değiştirmek için çaba sarf edilmesinin gerekliliğinin altını çizmektedir. Bu şekilde değerlendirildiğinde, spor eğitimi alanında çocukların birebir ilişki içinde olacakları beden eğitim öğretmenleri ile antrenörlerin, olimpiik eğitim konusundaki donanımları önem kazanmaktadır. Olimpiik idealler ya da olimpiik değerler konusunda hiçbir fikri olmayan bir beden eğitimi öğretmeni ya da antrenör ne ölçüde bu ideal ve değerlerin yaygınlaştırılmasına katkı sağlayabilir ya da olimpiizm adına birlikte çalıştığı gruba liderlik edebilir?

Söz konusu olimpiik eğitim ya da daha geniş çerçevede olimpiik eğitimi içeren bir spor eğitimi olduğunda; bir ülkede hangi taraf ya da kurumların sorumlu oldukları ile bu sorumlulukları nasıl yerine getirmeleri gerektiği gibi sorulara yanıt bulmak önemlidir. Bu bağlamda, eğitimden sorumlu tüm tarafların işbirliği ile kurumların kendilerini ilgilendiren görevleri önemli hale gelmektedir. Açıkçası herhangi bir olimpiik eğitim programının

uygulanması söz konusu olduğunda beden eğitimi ve spor yüksekokullarında eğitim alan öğrenciler önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Böylece gelecek yönlü ya da mevcut projeler açısından düşünüldüğünde üniversite öğrencilerinin olimpiik eğitim konusundaki donanımları da önemli hale gelmektedir. Uygulanmakta olan ya da uygulanması düşünülen projeler olmasa bile olimpiik ideallerin yaygınlaştırılmasında beden eğitimi dersleri bir araç olarak düşünüldüğünde aday beden eğitim öğretmenlerinin bu bilgi ve görgü ile donanmış olmaları önemli bir konudur. Bununla birlikte okulların dışındaki sporcu adaylarının eğitiminden sorumlu antrenörlerin ya da toplumsal odaklı eğitim projelerine yön verecek yönetici adaylarının birikimi de önem kazanmaktadır.

Burada açıklananlara bağlı olarak durum saptaması yapmak üzere yola çıkan bu araştırmanın amacı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) ile Spor Bilimleri alanında eğitim veren yükseköğrenim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin olimpiik konulara yönelik farkındalıklarını belirleyerek, olimpiik kavramlar ile ilgili değerlendirmelerini saptamak biçiminde belirlenmiştir. Böylece gelecek yönlü Olimpiik eğitim programlarının uygulanmasında beden eğitimi öğretmeni, antrenör, spor yöneticisi ve spor alanında çalışacak diğer adayların ortaya çıkacak durumları, olimpiik eğitim konusunda bu grupta yer alan öğrencilerin neye ihtiyaç duyabilecekleri konusunda ipuçları vermesi bakımından önemlidir. Çalışmanın aynı zamanda yükseköğrenimde beden eğitimi ve spor eğitimi veren yüksekokulların bu ihtiyaçlarını giderme konusunda nasıl hareket edebileceğine yönelik önerileri geliştirmesi beklenmektedir.

Yöntem

BESYO öğrencilerinin olimpiik konulara yönelik farkındalıklarını belirleyerek, olimpiik kavramlar ile ilgili değerlendirmelerini saptamaya yönelik bu çalışmada betimsel yöntemden yararlanılmıştır. Araştırma ile ilgili veriler 2008 Yaz Olimpiyat Oyunları sonrasında toplanmıştır. Araştırmada “Olimpiyat oyunları, tarih, kişi ve kurumlar”, “Semboller”, “Kavramlar” ve “Olimpiik idealler” bölümlerinden oluşan ve araştırmacılar tarafından hazırlanan “Olimpiik Bilgi Toplama Formu” kullanılmıştır. Formun hazırlanmasında uzman görüşüne başvurulmuştur. Ayrıca formda yer alan soruların anlaşılabilirliğini sınamak amacıyla, daha sonra çalışmada yer almayacak 16 öğrenciye bilgi toplama formu uygulanarak, ölçme aracı son haline getirilmiştir.

Katılımcı Profili

Araştırmada altı farklı bölgeden toplam 11 tane beden eğitimi ve spor eğitimi veren yüksekokula ulaşılarak dağıtılan 1000 bilgi toplama formunun 829'u geri dönmüş ve 726'sı değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada yer alan 726 öğrencinin 251'i (%34,6) kız ve 475'i (%65,4) erkek öğrencidir. Öğrencilerin üniversite, bölüm ve sınıflarına ait bilgiler sırasıyla, Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 1: Araştırmada yer alan üniversitelerin yüzde ve frekans dağılımları

Okul Adı	f	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	139	19,1
Sakarya Üniversitesi	82	11,3
Celal Bayar Üniversitesi	25	3,4
Ege Üniversitesi	35	4,8
Kırıkkale Üniversitesi	25	3,4
Marmara Üniversitesi	91	12,5
Akdeniz Üniversitesi	82	11,3
Başkent Üniversitesi	40	5,5
Hacettepe Üniversitesi	73	10,1
Atatürk Üniversitesi	64	8,8
19 Mayıs Üniversitesi	70	9,6
Toplam	726	100

Tablo 2: Araştırmada yer alan öğrencilerin bölümleri

Bölümler	f	%
Antrenörlük Eğitimi	207	28,5
Beden Eğitimi Öğretmenliği	244	33,6
Spor Yöneticiliği	201	27,7
Spor Bilimleri	40	5,5
Rekreasyon	34	4,7
Toplam	726	100

Tablo 3: Araştırmada yer alan öğrencilerin sınıf düzeyleri

Sınıf	f	%
Birinci sınıf	162	22,3
İkinci sınıf	203	28,0
Üçüncü sınıf	166	22,9
Dördüncü sınıf	150	20,7
Uzatmalı Öğrenci	45	6,2
Toplam	726	100

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, "Olimpiyat oyunları, tarih, kişi ve kurumlara" ait verilerde yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Açık uçlu sorular yoluyla öğrencilerden alınan

yazılı değerlendirmeleri içeren diğer üç bölümde nitel çözümlenmeye gidilerek, betimsel analiz ile kodlamalar yapılmış ve ana temalar oluşturulmuştur. Nitel verilerin sayısallaştırılması çalışmalarda güvenilirliği artırmak ve yanlılığı azaltmak için kullanılan bir yöntemdir. Böylece ortaya çıkan tema ve kategoriler arasında karşılaştırma yapılması mümkün olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Bu araştırmada da açık uçlu sorular yoluyla öğrencilerden alınan yazılı değerlendirmelerin analizi sırasında gerekli yerlerde sayısallaştırmalar yapılmıştır. Nitel analiz sırasında dört araştırmacı birbirlerinden bağımsız çalışmışlar, bulunan sonuçlar karşılaştırılarak örüntüler çıkarılmıştır. Araştırmanın geçerliliği için bulguların anlamlı bir bütün oluşturması sağlanarak kendi aralarında tutarlı ve anlamlı olmasına dikkat edilmiştir.

Bulgular

Olimpiyat Oyunları, Tarih, Kişi ve Kurumlar Bilgisi Bölümüne Ait Bulgular

Araştırmada “Olimpiyat Oyunları, tarih, kişi ve kurumlar bilgisine” yönelik olarak elde edilen verilerin analizi için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Tablo 4 ve Tablo 5’e bakarak, öğrencilerin %77,82’sinin olimpiyat oyunlarının dört yılda bir yapıldığını, %54,69’unun ilk Modern Olimpiyatların Atina’da düzenlendiğini farkında olduklarını söylemek mümkündür.

Tablo 4:Modern Olimpiyat Oyunlarının Kaç Yılda Bir Düzenlendiğini Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	144	19,84
Evet, dört yılda	565	77,82
Evet, diğer	17	2,34
Toplam	726	100

Tablo 5: İlk Modern Olimpiyat Oyunlarının Nerede Yapıldığını Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	229	31,54
Evet, Atina	397	54,69
Evet, Yunanistan	71	9,78
Evet, diğer	29	3,99
Toplam	726	100

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin büyük bölümünün (%69,70) ilk modern olimpiyat oyunlarının ne zaman başladığını bilmediklerini gösterirken, Tablo 7’ nin sonuçlarına

Çoknaz D., Atalay Noordegraaf M., Güler L., Yoruç Çotuk M. (2010). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin olimpiik konulara yönelik farkındalıkları ve olimpiik kavramlara ilişkin değerlendirmeleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

bakıldığında, en son düzenlenen kış olimpiyatlarının nerede yapıldığının farkında olmadıklarını (%74,24), ancak Erzurum yanıtı ile (%3,03) kışa ait bir organizasyon ilişkilendirmesi yapabildiklerini göstermektedir.

Tablo 6: İlk Modern Olimpiyat Oyunlarının Hangi Tarihte Yapıldığını Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	506	69,70
Evet, 1896	187	25,75
Evet, diğer	33	4,55
Toplam	726	100

Tablo 7: En Son Düzenlenen Kış Olimpiyat Oyunlarının Nerede Yapıldığını Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	539	74,24
Evet, Torino	97	13,36
Evet, Erzurum	22	3,03
Evet, diğer	68	9,37
Toplam	726	100

%65,56 ile öğrencilerin büyük çoğunluğu 2012'deki yaz olimpiyat oyunlarının nerede olacağına dair bir fikre sahip değilken, %1,38'i İstanbul'un adaylığı kazanamadığının, %1,10'u Erzurum'un yaz olimpiyat oyunları kapsamındaki bir organizasyona ev sahipliği yapmayacağını farkında olmadığı saptanmıştır (Tablo 8).

Tablo 8: 2012'deki Yaz Olimpiyat Oyunlarının Hangi Şehirde Düzenleneceğini Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	476	65,56
Evet, Londra	135	18,60
Evet, İstanbul	10	1,38
Evet, Erzurum	8	1,10
Evet, diğer	97	13,36
Toplam	726	100

Tablo 9 "Paralimpik Oyunlarının Kimler İçin Yapıldığını Biliyor musunuz?" sorusuna cevap verenlerin konuyu %45,73 ile engelli sporcularla bağdaştırdıklarını göstermektedir.

Tablo 9: Paralimpik Oyunlarının Kimler İçin Yapıldığını Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	393	54,13
Evet, engelliler	332	45,73
Evet, performans sporcuları	1	0,14
Toplam	726	100

Türkiye'den hangi şehrin aday olduğu konusunda öğrenciler ya olimpiyat oyunları ya da uluslararası bir spor organizasyonuna aday olmuş, ev sahipliği hakkı kazanmış veya organizasyonu düzenlemiş şehirleri ifade etmişlerdir (Tablo 10).

Tablo 10: Olimpiyat Oyunlarına Türkiye'den Hangi Şehrin Aday Olduğunu Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	208	28,65
Evet, İstanbul	393	54,13
Evet, Erzurum	64	8,82
Evet, İzmir	49	6,75
Evet, diğer	12	1,65
Toplam	726	100

Tablo 11 ve Tablo 12 öğrencilerin olimpiik hareketin uluslararası ve ulusal düzeyde nasıl yapılandırıldığını farkında olmadıklarını açıklamaktadır.

Tablo 11: Olimpiik Hareketin Dünyadaki Temsilcisinin Hangi Kurum Olduğunu Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	573	78,93
Evet, IOC	136	18,73
Evet, diğer	17	2,34
Toplam	726	100

Tablo 12: Olimpiik Hareketin Türkiye'deki Temsilcisinin Hangi Kurum Olduğunu Biliyor musunuz?

	f	%
Hayır, bilmiyorum	516	71,07
Evet, TMOK	182	25,07
Evet, GSGM	14	1,93
Evet, diğer	14	1,93
Toplam	726	100

Tablo 13'e bakıldığında öğrencilerin %68,3'ünün Baron Pierre de Coubertin'i tanımadıklarını ifade ettiği, buna karşılık diğer öğrencilerin birbirine benzer yanıtlar vererek Coubertin'i modern olimpiyatların kurucusu ve öncüsü olarak tanımlayabildikleri görülmektedir.

Tablo 13: Baron Pierre de Coubertin adını duydunuz mu?

	f	%
Hayır, duymadım	496	68,3
Evet, modern olimpiyatların babası	92	12,7
Evet, kurucu	55	7,6
Evet, olimpiyatların kurucusu	44	6,1
Evet, oyunları başlatan	21	2,9
Evet, diğer	18	2,4
Toplam	726	100

Öğrencilerin % 34,44'ü "diğer" seçeneği içinde Selim Sırrı Tarcan'ın bugüne kadar Türk sporunda farklı yer alış biçimlerini ifade etmeyi, olimpiyat ile ilgisini kurabilmeyi başarabilmelerine rağmen, % 49,17'lik bir bölüm Tarcan'ın adını hiç duymadığını ifade etmiştir (Tablo 14).

Tablo 14: Selim Sırrı Tarcan adını duydunuz mu?

	f	%
Hayır, duymadım	357	49,17
Evet, kurucu	44	6,06
Evet, olimpiyatı getiren	30	4,13
Evet, ilk IOC temsilcisi	11	1,52
Evet, olimpiyatların Türk öncüsü	11	1,52
Evet, olimpiyata katılan ilk Türk	8	1,10
Evet, ilk olimpiyat komitesi başkanı	8	1,10
Evet, TMOK başkanı	7	0,96
Evet, diğer	250	34,44
Toplam	726	100

Sembollere Ait Bulgular

Araştırmada yer alan öğrencilerin "bildikleri olimpiik sembollere" ilişkin değerlendirmelerinde, yazılı ve görsel olmak üzere iki farklı biçimi kullandıkları görülmüştür. Tablo 15. (n=173) öğrencilerin üç ana sembole yönelik yazılı değerlendirmelerini yansıtırken

Çoknaz D., Atalay Noordegraaf M., Güler L., Yoruç Çotuk M. (2010). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin olimpiik konulara yönelik farkındalıkları ve olimpiik kavramlara ilişkin değerlendirmeleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

(olimpiik halkalar %54,33, meşale %28,9, slogan %11,5), Tablo 16. araştırmada ortaya çıkan Olimpiyat Oyunları'nın kimliğine ait, diğer bilinen simgeleri (madalya, maskot, pul, vb.) göstermektedir. Sembollere ilgili soruyu toplam 202 (%27,84) öğrencinin yanıtlamadığı görülmüştür.

Tablo 15: Olimpiik Sembollere Ait Yazılı Değerlendirmelerden Elde Edilen Kodlar ve Temalar

TEMA	KOD/İFADE	KATILIMCILAR
H A L K A	Halkalar:	AB(33, 61, 111, 115, 120, 125, 129, 131-135, 138); M(342, 347-348, 355); AK(423, 446), B(505); S(183); C(245); ON(670)
	İç içe geçmiş ve her kıtayı temsil eden renklerle beş halka:	AB(2, 9, 15-16, 118-119, 121); S(219); C(222); E(259),K(292); M(336, 349, 358); AK(429, 438); B(502);O(684)
	Kıtaları temsil eden beş halka:	AB(53, 63); C(242); M(321); H(538)
	İç içe geçmiş ve her kıtayı temsil eden olimpiik halkalar:	M(390-391)
	Kıtaların sembolü halkalar:	AB(10, 26); S(179), M(355), H(529); M(312, 369)
	Beş halka:	S(168-169, 172, 214, 216, 220); C(223); M(334, 350); AK(400413, 428); B(509); AB(55); S(205); M(323); AK(460); H(525, 529)
	Olimpiyat halkaları:	E(232, 273); AK(426, 445, 459); H(565, 579)
	İç içe geçmiş farklı renkli halkalar:	AB(12);C(227); K(282)
	Kırmızı siyah, mavi, yeşil, sarı beş halka:	K(286, 288); M(389)
	İç içe geçmiş beş halka:	E(280); AK(427)
	Ülkelerin bayrak renklerini simgeleyen halkalar:	S(180); S(154)
	Beş kıta bir arada:	E(247, 274)
	İç içe geçmiş halkalar:	E(250)
	Kıtaları temsil eden 6 halka:	E(279), K(299), AK(398)
	7 Halka:	M(392)
	Akdeniz oyunları üç halka:	AB(19, 34, 50)
Beş kıta:	C(229)	
6 halka:	H(547)	
M E Ş A L E	Meşale:	AB(10, 35, 61, 116-117, 120, 123, 125, 127, 129, 131, 135, 137); S(179-180, 216); C(223, 228, 232); E(250, 252, 255, 260, 270); K(282, 298-299, 300); M(345, 347-348, 355); AK(427, 450, 457); H(565), O(708); AB(14, 53, 74, 76, 85); S(141, 148, 202, 205); C(238); H(252, 529); ON(670)
S L O G A N	Daha hızlı, daha yüksek, daha güçlü:	AB(98); K(296-297); M(344, 350); AK(399); H(591)
	Citius, Altius, Fortius:	AB(115-116, 122); C(229); AK(398, 401, 403-404, 406, 408); AK(405)
	Yaşasın bağımsız Tibet:	AB(164)
	Say no to racism:	AB(6)

Tablo 16: Olimpiik Simgelere Ait Yazılı Değerlendirmelerden Elde Edilen Kodlar ve Temalar

TEMA	KOD/İFADE	KATILIMCILAR
<i>Maskotlar</i>	<u>Cin'deki beş bebek:</u>	AB (116); O (708)
	<u>Maskotlar:</u>	AB(117-118,138); K(293)
	<u>Kırlangıç/Akdeniz Oyunları:</u>	AB(19)
	<u>İzmir Universiade maskotu:</u>	E(273); M(387)
	<u>Olimpiyat bebekleri:</u>	AB(79)
<i>Bayrak</i>	<u>Bayrak:</u>	AB(64, 117, 132); C(228); K(285-287, 293); AK(407, 450)
	<u>Olimpiyat Bayrağı:</u>	M(383)
<i>Zeytin Dalı</i>	<u>Zeytin dalı:</u>	AB(116, 118, 123-124, 129, 132-135); C(228); E(252); K(284); M(334, 337, 391); H(529) AB(70); ON(668)
<i>Olimpiyat Ateşi</i>	<u>Olimpiyat Ateşi:</u>	AB (126, 132); E(247, 270); C(243, 245)
<i>Olimpiyat Pulları</i>	<u>Olimpiyat pulları:</u>	AB(116, 118)
<i>Olimpiyat Marşı</i>	<u>Olimpiyat marsı:</u>	C(232)
<i>Olimpiyat Amblemi</i>	<u>Olimpiyat Amblemi:</u>	AB(125, 136); S(182); E(280); H(523); O(708); AB(55); M(316); B(501)
<i>Olimpiyat Yemini</i>	<u>Olimpiyat yemini:</u>	K(293)
<i>Kurumlar</i>	<u>TMOK:</u>	AB(22)
	<u>IOC:</u>	AB(47)
<i>Madalya</i>	<u>Madalya:</u>	E(255); K(293); M(334)
<i>Barış</i>	<u>Beyaz Güvercin:</u>	M(337)
<i>Figür</i>	<u>Beijing "dans eden adam":</u>	AB(121)
<i>Seremoni</i>	<u>Açılış-kapanış töreni:</u>	AB(85)
<i>Olimpiyat Oyunları</i>	<u>Atina Olimpiyatları:</u>	H(554)

Öğrencilerin bildikleri olimpiik sembolleri ifadelendirmeleri sırasında ortaya çıkan başka bir durum, yazarak ifadelendirmenin yanı sıra görsel ifadelendirmelere de yer verildiğidir. Tablo 17. öğrencilerin çizim yoluyla görsel biçimde ifadelendirmelerine ait hem doğru, hem de yanlış verilere ait değerlendirmeleri sunmaktadır. 432 görsel ifadenin % 58,3'ünde halkalar doğru ifadelendirilirken, %33,7 oranında yanlış ifadelendirilmiştir. Meşale ile ilgili doğru görsel ifadelendirme oranı %7,6 olarak bulunmuştur.

Tablo 17: Öğrencilerin Çizimlerinden Elde Edilen Görsel İfadelenmelere Ait Kod ve Temalar

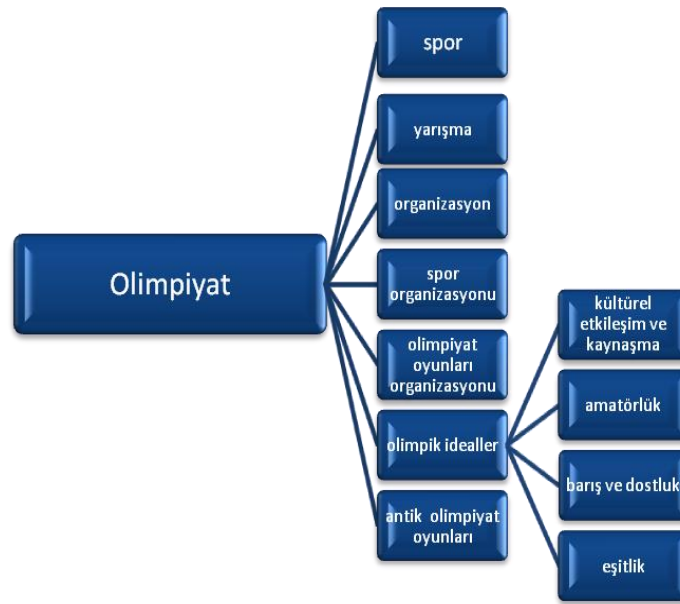
HALKALAR	
5 halka /olimpiik (doğru)	5 halka (yanlış)
AB (4-8, 10, 13, 20-21, 24, 26, 35-36, 41,45, 51, 59, 62, 65, 67, 70, 72-74, 77, 79, 83-84, 86-87, 91, 93, 95, 99-105, 108, 110, 113, 118-119, 121, 130, 135-137); S (142-143, 146-147, 150, 154, 157-158, 160-166, 168, 170, 181, 184-187, 189, 193, 198-200, 202, 209-211, 220-221); C (226, 228-230-231, 236, 238); E (247, 249, 252, 255, 259-263, 265, 267-268, 271-272, 274, 278, 281); K (284, 287, 289-290,300, 303, 305-306); M (309, 314, 316, 320, 322, 324-325, 328, 330, 332-333, 337, 341, 343-345, 352, 357, 360-361, 365, 375, 377-380, 382, 385, 389); AK (402, 408, 414-415, 419, 422, 430-431, 434-435, 437-443, 451-453, 456, 458, 461, 470-472, 474-475, 477); B (480-482, 484, 486, 489-490, 492, 494-495, 504, 507, 510, 512-513, 515); H (519-520, 522, 530, 533, 535-537, 539, 545, 557, 561,568, 570-573, 581-582, 584, 592); AT (599-601, 609, 613-614, 616, 618-621, 625-626, 632-634, 367, 644), ON (659, 663-665, 672, 679, 682-683, 685-689, 691-694,709, 714-715, 721, 724, 726)	AB (1, 3, 18, 23, 46, 52, 54, 56-58, 61, 69, 75, 81-82, 85, 88, 90, 92, 97-98, 109, 124, 128); S (141, 148, 151-152, 159, 167,169, 172-173, 177, 188, 190-191, 196-197, 203, 206, 217, 219); C (227, 239, 241, 243-244, 246); E (248, 251, 253, 256-258, 264, 269, 277); K (283, 298, 301, 304); M (307, 310, 313, 318, 338, 346, 354, 356, 359, 363, 366-368, 370, 372, 376, 381, 384, 386-388, 394-396); AK (412, 416, 420, 425, 432, 444, 447, 449, 464, 466, 478); B (479, 483, 485, 487-488, 491, 496, 500, 517); H (532, 534, 541, 543, 548, 550, 552, 553, 555, 558, 589, 575-577, 585-586,590); AT (597, 617, 640-641.); ON (657, 673, 675-677, 681, 695, 699, 704, 706, 707, 713, 716, 720)
3 halka/Akdeniz oyunları (doğru) AB (34, 42-44, 50)	
Meşale AB (59, 84, 109, 130, 135); C (228); E (252, 262); K (306); M (330, 335, 340); AK (435, 439-440, 454); ON (661, 704); AB (67); S (199); M (373); B (484, 486); H (537, 569); AT (601); ON (668-669, 673-675, 709, 712)	
Bayrak M (340)	

Kavramlara Ait Bulgular

Araştırmada olimpiik kavramlar ile ilgili olarak öğrencilere olimpiyat, olimpizm ve olimpiik hareket kavramlarının ne çağrıştırdığını soran soruların yazılı değerlendirmelerinin hepsinde ifadelendirmelerden yola çıkılarak, kodlamalar yapılmış ve temalara ulaşılmıştır.

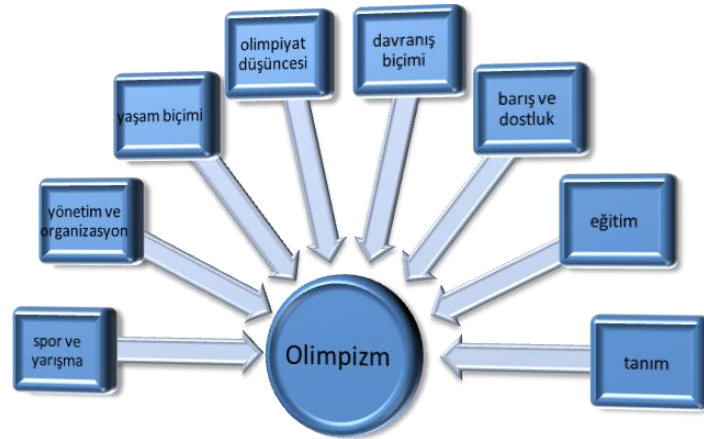
Olimpiyat kavramına yönelik yapılan değerlendirmelerde, kavramın daha çok öğrencilerde spor, organizasyon, yarışma gibi algılar ortaya çıkardığı görülmektedir. Olimpiyatın dört yıllık periyodu ifade ettiği ile değerlendirmelere yalnızca olimpiyat oyunları organizasyonu temasına ait kodlamalar sırasında, “dört yılda bir düzenlenen organizasyon” [AB(84, 101, 103, 110, 114-115, 118-119, 122, 124-126, 133, 135, 137); S(208); C(228); E(260-261, 270, 272-273); K(284, 286-287, 289, 291-292, 305); M(324, 337, 343, 365 392)]; “dört yılda bir yapılan yarışma” [AB(30, 85); S(189, 197); C(244); B(493); AT(607, 611); ON(667, 669-670, 673, 675, 716, 720)]; “dört yılda bir IOC’nin düzenlediği yarışmalar” [AB(120,131)]; “Olimpiik branşların dört yılda bir yapılan yarışması” [AB(8, 67)];

“süre/zaman (4 yıl)” [AB(2, 101, 129,-130, 134, 136, 138); E(268, 271, 273-274)] biçiminde rastlanmıştır. Şekil 1.’de olimpiyat kavramına yönelik yazılı değerlendirmelerden elde edilen ve yalnızca araştırma bulgularına dayalı olarak ortaya çıkan kod ve temalar yer almaktadır. Olimpiyat kavramına yönelik soruya öğrencilerin %9,36’sı (n=68) yanıt vermemiştir.

Şekil 1: Olimpiyat Kavramına Yönelik Yazılı İfadelerin Değerlendirmelerinden Elde Edilen Tema ve Alt Temalar

Şekil 2.’de ise olimpizm kavramına ait değerlendirmelerden elde edilen temalar yer almaktadır. Öğrencilerin %47,1’i (n=342) bu soruyu yanıtlamamış, %6,06’sı ise (n=44) bu konuda hiçbir fikir olmadığını bildirmiştir. Bu sorunun değerlendirilmesinde soruya yanıt veren %46,84 (n=340) oranındaki öğrenci yanıtları etkili olmuştur. Temalardan bir bölümü olimpizm kavramının bir taraftan spor, yarışma, spor organizasyonu gibi konularla birlikte düşünüldüğünü gösterirken, bir taraftan yaşam biçimi, davranış biçimi, olimpiyat düşüncesi konularla birlikte düşünüldüğünü göstermektedir.

Şekil 2: Olimpizm Kavramına Yönelik Yazılı İfadelerin Değerlendirmelerinden Elde Edilen Tema ve Alt Temalar

Bu soruya yanıt verenlerin sayısı 316 (%43,53) olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin olimpiik harekete yönelik olarak “gelişim ve yaygınlaştırma” ile “olimpiik düşünce” dışında olimpiik hareket kavramını açıklamada bedensel ve sportif hareket gibi hareket bağlantılı konulara yöneldikleri görülmektedir. Şekil 3. olimpiik hareket kavramında ortaya çıkan beş temayı göstermektedir.

Şekil 3: Olimpik Hareket Kavramına Yönelik Yazılı İfadelerin Değerlendirmelerinden Elde Edilen Tema ve Alt Temalar

Olimpiik İdeallere Ait Bulgular

Olimpiik idealler bölümünde öğrencilerden öncelikle olimpiyat oyunları denilince akıllarına gelen ilk beş kavramı yazmaları istenmiştir. Şekil 4’de 616 öğrencinin birinci sırada, 464 öğrencinin ikinci sırada, 407 öğrencinin üçüncü sırada, 323 öğrencinin dördüncü sırada ve 280 öğrencinin beşinci sırada bir kavramı ifadelendirdikleri görülmektedir. Birinci sırada, ikinci sırada ve dördüncü sırada olimpiyat oyunları denilince akla gelen ilk kavramın spor veya çeşitli spor branşları (%38,1;%10,34;%7,73) olduğu görülürken, rekabetin her seferinde tekrarlanan kavram olduğu görülmektedir. Birinci sırada ifade edilen dördüncü kavram barış (%3,57), ikinci ve üçüncü sırada ifade edilen beşinci kavram dostluk (%4,74; %3,93), ve beşinci sırada beşinci kavram olarak ifade edilen fair play (%3,21) bu değerlendirmeler sonucu ortaya çıkan olumlu ifadelendirmelerdir.

1. sırada en fazla ifade edilen ilk beş kavram (n=616)	2. sırada en fazla ifade edilen ilk beş kavram (n=464)	3. sırada en fazla ifade edilen ilk beş kavram (n=407)	4. sırada en fazla ifade edilen ilk beş kavram (n=323)	5. sırada en fazla ifade edilen ilk beş kavram (n=280)
<ul style="list-style-type: none"> • spor/spor branşları %38,14;n=235 • rekabet%6,0;n=37 • meşale %3,89;n=24 • barış%3,57;n=22 • yarışma%3,24;n=20 	<ul style="list-style-type: none"> • spor/spor branşları %10,34;n=48 • rekabet %9,91;n=46 • sporcular%5,17;n=24 • meşale %4,95;n=23 • dostluk %4,74;n=22 	<ul style="list-style-type: none"> • rekabet%8,35;n=34 • spor/spor branşları %6,38;n=26 • madalya %4,91;n=20 • sporcular%4,42;n=18 • dostluk%3,93;n=16 	<ul style="list-style-type: none"> • spor/spor branşları %7,73;n=25 • madalya%6,5;n=21 • rekabet%6,19;n=20 • başarı%15;n=4,64 • sporcular%14;n=4,33 	<ul style="list-style-type: none"> • başarı%6,42;n=18 • madalya%6,07;n=17 • rekabet%5,35;n=15 • spor/spor branşları %5,0;n=14 • fairplay%3,21;n=9

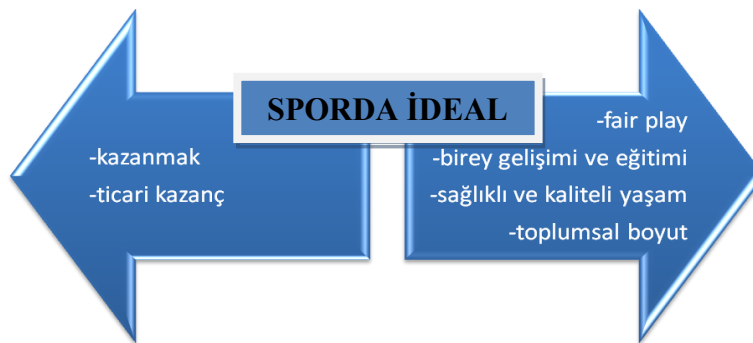
Şekil 4: Olimpiyat Oyunları’nda İfade Edilen İlk Beş Kavrama Yönelik Bulgular

Olimpiik idealler bölümünde, bir olimpiik ideal olarak fair play’e yöneltilen sorunun yazılı değerlendirmelerinde öğrencilerin fair play’i tanımlayarak, içeriği hakkında bilgi vermeye çalıştıklarını göstermiştir. Şekil 5 fairplay’in öğrenciler tarafından nasıl değerlendirildiğini göstermektedir.

Şekil 5: Fair Play İçin Yapılan Yazılı Değerlendirmelerden Elde Edilen Temalar

Olimpik idellaer kapsamında son olarak öğrencilerden sporun içerdiği en önemli idelain ne olduğunu değerlendirmeleri istenmiştir. Bu soruya yönelik öğrenci ifadeleri sonucu sporda ideal olarak iki olumsuz konu; “kazanmak” ve “ticari kazanç” temaları ortaya çıkmıştır. Şekil 6’da görüldüğü gibi olumlu biçimde ortaya çıkan temalar fair play, birey gelişimi ve eğitimi, sağlıklı ve kaliteli yaşam ile toplumsal boyut temaları olmuştur. Sporda idealler sorusunu yanıt veremeyen öğrenciler %13,7’lik bir bölümü oluşturmuşlardır.

Şekil 6: Araştırma Bulgularına Dayalı “Sporda İdealler”

Tartışma ve Sonuç

Olimpiik hareketin eğitim misyonlarından bir tanesi de okul ve üniversitelerdeki beden eğitimi ve spor programlarının öğretiminde olimpiizmin yayılmasına katkı sağlamaktır (Girginov ve Parry,2005). Oysa ki dünyanın çeşitli ülkelerinde yapılan araştırmalar üniversitelerde Olimpiik konularla ilgili bilgi düzeyinin yeterli olmadığını göstermektedir. Örneğin Çin ve Japonya’da yapılan bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin Olimpiizm hakkındaki bilgi düzeylerinin çok düşük olduğu ve Olimpiik İdeallere yönelimlerinin de bu nedenle az olduğu bulunmuştur. Bunun sebebi ise üniversite eğitimlerinde Olimpiik eğitimin zayıf olması veya hiç olmaması olarak gösterilmektedir (Naul vd.1998). Beden eğitimi öğretmeni yetiştiren programlara bakıldığında, Olimpiik eğitimin Almanya’dakine benzer biçimde Hollanda’da da tamamıyla kayıp bir konu olduğu görülmektedir (Naul ve Richter, 2006). Afrika’da ise antrenör, teknik görevli ve spor yöneticisi yetiştirilmesindeki uyumsuzluktan kaynaklanan olimpiizme yönelik pek çok problem bulunmaktadır (Kadoodoobaa, 1997). BESYO ile Spor Bilimleri alanında eğitim veren yükseköğrenim kurumlarındaki öğrencilerin olimpiik konulara yönelik farkındalıklarının ve olimpiik kavramlar ile ilgili değerlendirmelerinin ne olduğunu saptamak amacıyla yapılan bu araştırmanın altında yatan temel düşünce de aslında böyle bir eksikliğin ülkemizde de var olup olmadığını anlamaktır. Bu doğrultuda yapılan bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlara göre şunu söylemek mümkündür ki; öğrencilerin olimpiik konulara yönelik farkındalıkları ve olimpiik kavramlara ilişkin değerlendirmeleri ülkemizde de istenilen düzeyin çok altındadır.

Araştırmada ortaya çıkan bazı olumlu sonuçlar bulunmaktadır. Bunlardan biri, öğrencilerin olimpiyat oyunlarının dört yılda bir yapıldığının farkında olduklarıdır (Tablo 4.). Bu sonucun varlığına sebep olarak hemen hemen her bölümde spor organizasyonlarına yönelik bir dersin varlığını göstermek mümkün olabileceği gibi, Naul’un (2008) altını çizdiği şekilde 1984 LosAngeles Yaz Olimpiyat Oyunları’ndan beri medyada oyunlara ayrılan zamanın giderek artması da gösterilebilir. Öğrencilerin ilk Modern Olimpiyatların Atina’da yapıldığını bildikleri (Tablo 5), %9,78’inin ise Yunanistan ifadesi ile bölgenin ya da ülkenin farkında oldukları, ayrıca Tablo 6.’da Modern Olimpiyatların başladığı tarih olarak %25,75 oranında 1896’yı bilmeyi başardıkları sonucuna rastlanmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında öğrencilerin olimpiik eğitim içerikli bir ders almasalar dahi müfredatlarında yer alan spor tarihi, spor bilimlerine giriş gibi, bazı okullarda zorunlu bazı okullarda seçmeli olarak verilen

derslerin katkısı olduğu düşünülebilir. Bu konuya Völz (2005) de benzer biçimli yaklaşarak, Alman üniversitelerindeki beden eğitimi öğretimi derslerinin olimpizm konusunu içerseler bile bunun hemen hemen sadece spor tarihi ile sınırlı olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde, Paralimpik Oyunların kim için düzenlendiğinin (Tablo 9) %45,73 oranında bilinmesini de bazı programlarda mevcut olan Engellilerde Spor gibi derslerde edinilen bilgiler ile bağdaştırmak mümkündür. Bununla birlikte öğrencilerin en çok bildikleri (%54,13) diye adlandırılabilir konuların başında İstanbul'un adaylığı gelmektedir ancak Türkiye'den hangi şehrin oyunlara aday olunduğunun yarı yarıya bilinmesi, %28,65 oranında bilinmemesi, daha önce yapılmış ya da yapılacak uluslararası farklı organizasyonların Olimpiyat Oyunları olarak algılanması aslında beden eğitimi ve spor öğrenimi gören öğrenciler açısından düşündürücüdür.

Yukarıda açıklananlar dışında öğrencilerin %78,93'ünün IOC'yi, %71,07'sinin TMOK'u, %68,3'ünün Baron Pierre de Coubertin'i ve %49,17'sinin Selim Sırrı Tarcan'ı bilmemeleri kurumlar ve kişiler hakkında bilgiye sahip olmadıkları sonucunu açığa çıkarmaktadır. Eğitimciler, diğer insanlar gibi kendi kültürel, politik ve eğitim çevrelerinin ürünleridir. Kendi belirli eğitim ve sistemik yönelim süzgeçleriyle dünyayı görürler (Binder, 2005). Dolayısıyla bu araştırma kapsamında evreni temsil ettiği varsayılan öğrenci örneklemini üzerinden şunu söylemek mümkündür ki, olimpiik konulara yönelik bir birikimi elde edemedikleri müddetçe öğrencilerin geleceğe yönelik olarak spor kültürünü aktarmaları, olimpiik idealleri yaygınlaştırmaları ve olimpiik bilgiyi paylaşmaları konusunda sıkıntı yaşanmaya devam edilecektir. Bunu aslında yalnızca Türkiye'nin spordaki yükseköğreniminde yaşanan bir sorun olarak görmemek gerekir. Hem Almanya'da hem de Hollanda'da Olimpiyat oyunları hareketinin tarihi, beden eğitimi öğretmeni yetiştirme konusunda sınırlı görünmektedir. Eğer ders içerikleri kontrol edilirse, Hollanda'da tamamen ve Almanya'da da aynı biçimde Olimpiik eğitim konusuna hiç yer verilmediği, beden eğitimi öğretimi sağlayan Alman üniversitelerinin %10'dan daha azında beden eğitiminin bir parçası olarak olimpiik eğitimin öğrencilere sunulduğu ifade edilmektedir (Völz, 2005).

Çalışmada öğrencilerin Olimpiik Semboller içerisinde en çok "olimpiik halkaları" (%54,33 yazılı; % 58,3 görsel ifadelendirme) ve sonrasında "meşale"yi (%28,9 yazılı; %7,6 görsel ifadelendirme) tanıdıkları ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin Olimpiik Halkaları farklı biçimlerde tarif ettikleri görülmüştür. Bununla birlikte üçüncü sırada yer alan olimpiik slogan'ın bazı öğrenciler tarafından orijinal olarak Latince ifade edildiği de görülmüştür.

Olimpiik Antlaşmada resmi olarak 3 ana sembol yer almaktadır. Bu semboller Olimpiik Halkalar, Olimpiik Slogan ve Olimpiik Meşaledir. Bu semboller Olimpiik Hareket'e ve Olimpiyat Oyunlarına bir kimlik vermektedir. Diğer bilinen simgeler (madalya, maskot, pul, vb.) ise sadece Olimpiyat Oyunları'nın kimliğini yansıtmaktadır (The Olympic Museum, 2007). Her Olimpiyat Oyunları Düzenleme Kurulu kendi şehrini, tarih ve kültürünü ifade eden simgeler yaratmaktadır. Temelde Olimpiik Semboller aracılığı ile genel olarak Olimpiik değerlerin hatırlatılması ve tanıtılması hedeflenmiştir. Mükemmellik, arkadaşlık/ dostluk ve saygı Olimpiik idealin temelini oluşturmaktadır. Böylelikle Olimpiik Hareket bireyin gelişimi için sporu kültür ve eğitim ile birleştirmeyi hedeflemektedir. Bu üç ana idealden *mükemmellik Olimpiik Slogan* ile özdeşleşmekte ve sporcuyu en iyiye ulaşmada cesaretlendirmektedir. *Meşale* farklı kültürden insanların *arkadaşlığını* sembolize etmekte ve *halkalar* ise tüm kıtadan insanları hiç bir fark gözetmeksizin bir araya getirmesi ile *saygıyı* sembolize etmektedir. Olimpiik Semboller bu durumda temel olarak sporun ve yaşamın değerleri olarak algılanmalıdırlar (The Olympic Museum, 2007). Ancak Olimpiik Sembollerin Olimpiyat Oyunları içerisinde kullanılıyor olması algılamada farklılıklar yaratmaktadır. Bu çalışmada, öğrencilerin bildikleri olimpiik sembollere yönelik olarak halkaları, meşaleyi ve olimpiik sloganı ifade edebilmelerine dayalı olarak öğrencilerin sembollerini tanıdıklarını söylemek mümkündür. Ancak gelecek yönlü çalışmalarda sembollerin neyi ifade ettiği ve olimpiik ideallerle ilgili bağlantısını kurup kuramadıklarını anlamak gerekebilir.

Araştırmanın ilerleyen bölümlerinde kavramlara yönelik olarak ortaya çıkan sonuçlar göstermektedir ki, öğrenciler olimpiyat dışındaki diğer iki kavrama büyük oranda yanıt verememişler, olimpiyat kavramına da onun anlamı dışında açıklamalar ile yaklaşmışlardır. Girginov ve Paryy'in (2005) de belirttiği gibi pek çok insan Olimpiyat terimini muhtemelen duymasına rağmen terim pek çokları tarafından Oyunlar biçiminde algılanmakta, ancak kelime dört yıllık bir periyodu ifade etmektedir. Olimpiyat kavramına yönelik yapılan değerlendirmelerde, kavramın daha çok öğrencilerde spor, organizasyon, yarışma gibi algılar ortaya çıkardığı görülmektedir. Olimpiyatın dört yıllık periyodu ifade ettiği ile değerlendirmelere yalnızca olimpiyat oyunları organizasyonu temasına ait kodlamalar sırasında, "dört yılda bir düzenlenen organizasyon" "dört yılda bir yapılan yarışma" "dört yılda bir IOC'nin düzenlediği yarışmalar"; "Olimpiik branşların dört yılda bir yapılan yarışması"; "süre/zaman (4 yıl)" biçimindeki kodlarda rastlanmıştır.

Olimpizmin açıklanmasında öğrencilerin %47,1'i (n=342) bu soruya hiç cevap verememiş, %6,06'sı ise (n=44) bu konuda hiçbir fikir olmadığını bildirmiştir. Öte yandan,

bir bölüm öğrencinin olimpiizmi açıklamada spor, yarışma, organizasyon gibi açıklamalara yöneldiği görülmektedir. Bu sonucu destekler ve açıklar nitelikte bir sonuç, Atalay (2004) tarafından Uluslar arası Olimpiik Akademi’de (IOA) yapılan araştırmada ortaya çıkmaktadır. İlgili çalışmada IOA eğitimcileri ve ülke temsilcileri olimpiizmin anlamının tam olarak bilinemediğini ve Olimpiyat Oyunları ile karıştırıldığını ifade etmişlerdir. Erdemli (1993) ise, olimpiizmi açıklamada, spor konusunda kendilerini yetke sanan kişilerin bile oldukça yüzeysel açıklamalarla sınırlı kaldıklarını ifade ederken, Erdemli’nin söylemini kanıtlayacak biçimde 1987 yılında yapılan bir çalışmanın sonuçları, Olimpiik Hareketin içinde yer alan uzman kişilerin Olimpiizm kavramını tanımlama konusunda isteksiz davrandıklarını ve pek çoğunun bu konuya yanıt vermediğini göstermiştir (Powell, 1994).

Olimpiik hareket belki de öğrenciler tarafından yanıt vermesi en güç konulardan biri olmuştur. Öğrencilerin yalnızca %43,53’ü bu soruya yanıt vermiştir. Ortaya çıkan temalarda yine yarışma, organizasyon gibi konulara yönelme görülmekte, hatta terimin içindeki hareket kelimesinden dolayı muhtemelen öğrencilerin kavramı açıklamada bedensel ve sportif hareket ile bir bağlantı kurduklarını söylemek de mümkündür. 10. ve 11. Olimpiik Kongre’de sadece bir görüş dışındaki tüm görüşler, Olimpiik hareketin ve Olimpiyat Oyunlarının aynı şey olmadığı konusunda birleşmişlerdir. Bu ikisinin karıştırılmasının sebebini de, çeşitli şekillerde belirtildiği gibi olimpiik hareketin gerçekten ne yapmaya çalıştığı konusundaki açıklamaların eksikliğine bağlamışlardır (Lekarska,1986). Loland’a (1995) göre bu durum Olimpiik Antlaşmanın yapısında da açıkça kendini göstermektedir. Çünkü antlaşmanın sadece iki sayfasında temel ilkeler açıklanırken geri kalan 117 sayfa yasal düzenlemelerin, örgütsel ve ekonomik konuların açıklanmasına ayrılmıştır.

Olimpiik idealler bölümü ile ilgili bulgular öğrencilerin Olimpiyat Oyunları denilince akıllarına gelen konuların başında olimpiik ideallerin gelmediğini göstermektedir. “Spordaki en önemli ideal ne olmalıdır?” sorusunun yanıtlarında ortaya çıkan kazanmak ve ticari kazanç da Olimpiyat Oyunları’na ilave olarak ortaya çıkan olumsuz sonucu desteklemektedir. 2002 Salt Lake Kış Olimpiyat Oyunları ile birlikte kamuoyunun IOC’nin rüşvet iddialarından haberdar olması, Olimpiyat Oyunları’ndan bahsedildiğinde pek çok insanın ilaç kullanan sporcuları düşünmesi bilinen gerçeklerdir (Naul, 2008). Timmer ve Knop (2000) tarafından Hollanda’da yaşları 14-65 yaş arası insanlarla yapılan bir araştırmada, kişilerin olimpiik sporcuların oyunlarda yer alma sebeplerine yönelik olarak ikinci ve dördüncü sırada “para” ve “pazar paylarını artırmak” biçimindeki yanıtları bu olumsuzluklara gösterilebilecek bir başka örnektir. Ancak Olimpiik düşüncenin temelinde bu olumsuzluklar ile anılan Olimpiyat

Oyunları'ndan daha çok olimpiik eğitim olmalı ve olimpiik eğitime yönelik çalışma alanlarından birisi "olimpiizm ve üniversiteler" olmalıdır (Naul, 2008, s: 18'de belirtildiği gibi).

Bununla birlikte araştırmada, sporda idealler kapsamında fairplay, birey gelişimi ve eğitimi, sağlıklı ve kaliteli yaşam, toplumsal boyut gibi olumlu temalar ortaya çıkmıştır. Bu temaların bazılarının olimpiik idealler ile örtüştüğünü söylemek mümkündür. Olimpiik idealler kısmında öğrencilerin Fair Play'i açıklamaktaki yaklaşımları sporda saygı, sporda dostluk, sporda barış, sporda dürüstlük, sporda centilmenlik, sporda kurallara uymak ve sporda etik ve ahlak temaları ile şekillenmiştir. Olimpiik Hareketin tarihi ve güncel konuları hakkında bilgilerini ölçmek için sekiz Avrupa ülkesinden 6700 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmada, öğrencilerin Fair Play dışında Olimpiik İdeallerle ilgili bilgilerinin çok az olduğu saptanmıştır. Aynı çalışmada pek çok öğrenci Olimpiik İdealler hakkında bilgilerinin az olmasına rağmen, temel Olimpiik İdeallerin oldukça önemli olduğu fikrine katılmışlardır. Avrupa ülkelerindeki öğrencilerin anket içerisinde yer alan "çalamanın hazzı" ve "fair-play" gibi bazı Olimpiik İdeallerin önemine kuvvetle katıldıkları gözlenmiştir (Naul, 1998). Spor, oyun ve yarışmalar çocukların kültür farklılığına veya cinsiyete bakmaksızın zevk aldığı şeylerdir. Bu nedenle fair play, sportmenlik, saygı ve hoşgörü spor aktiviteleri yoluyla çocuklara öğretilir (Buller, 1999).

Üniversite öğrencileri pek çok eğitim programının uygulanmasındaki önemli hedef gruplardan birini oluşturmaktadır. Araştırmada ortaya çıkan bilgi eksikliği, olimpiik konuların farkında olmayış ve fairplay dışındaki kavramlara hakim olamayış öğrencilerin bu konular hakkındaki eksiklerinin giderilmesi ihtiyacının ortaya çıktığını göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin bu ihtiyaçlarının karşılanmasındaki en önemli araç eğitimidir ve olimpiik eğitim konusundaki temel sorumluluğun büyük bölümü Ulusal Olimpiyat Komiteleri ile Kültür ve Eğitim Komisyonlarına aittir. Kidd'e (1996) göre, IOA tarafından ele alınan eğitsel amaçların uygun bir şekilde geliştirilmesi IOC, UNESCO ve profesyonel beden eğitimi örgütleri ile bağlantılı bir şekilde ele alınabilir. Ülkeler düzeyinde bu bağlantıların Milli Olimpiyat Komiteleri, Kültür ve Eğitim Komisyonları, üniversiteler, spor ile ilgili sivil toplum örgütlenmeleri işbirliği ile gerçekleştirilmesi mümkündür. Ülkemiz açısından düşünüldüğünde yükseköğretim düzeyinde spor eğitimi veren kurumların bölgesel yaygınlığı ile TMOK'un tek merkezli yapısı işbirliğini kısıtlayan temel etmenlerden biri olarak görünmektedir. Ancak olimpiik ideallerin yaygınlaştırılmasında olimpiik eğitim ile ilgili sorumlulukların yerine getirilmesi gerekmektedir. Girginov ve Parry (2005), geleceğin

öğretmenlerinin, gelecekte Olimpiik eğitim için çok önemli birer kaynak olmaları sebebi ile eğer Olimpiik Akademilerin yıllık çalıştayları özellikle spor ve beden eğitimi öğrencilerini hedefleseydi bunun hiç de şaşırtıcı olmayacağını ifade etmektedirler. Olimpiik eğitim yalnızca öğretmen ve antrenörler ile sınırlandırılmamalıdır. Estonya gibi olimpiik eğitim projelerine destek olacak yönetici düzeyindeki kişilere ulaşmada yine çeşitli olimpiik eğitim programlarını kullanmak, spor yöneticileri ve liderlerini tartışma gruplarına dahil etmek (Rommelkoo R., Voolaid K., 2006) ve spor yöneticisi adaylarını olimpiik eğitim programları kapsamında düşünmek gelecek yönlü spor politikalarının belirlenmesi açısından oldukça önemlidir.

Binder (2005) ise, hayal gücünün iyi öğretmenlik ve antrenörlük yapmanın bir bölümü olması gerektiğini, basit bir şekilde basketbol dersi vermenin bir basketbol oyuncusunu geliştirmeyeceğini savunmaktadır. Doping, şiddet, aldatma gibi olaylar yüzünden kişileri üzüntüyle sarmalayan önyargıların kırılmasına ihtiyaç vardır. Bu yüzden Olimpiyat değerlerinin öğretime yaratıcı bir yaklaşım gereklidir. Bu yaklaşım doğrultusunda öğrenci ve sporcuların dünyayı ve birbirlerini anlamaya yönelik olarak davranışlarının değiştirilmesinde temel etkenlerden biri olarak eğitimi kullanmak önemli görülmektedir.

Olimpiik eğitim konusunda üniversite öğrencilerinin olimpiik eğitimini desteklemek adına çeşitli ülkelerin Olimpiik Akademileri tarafından uygulanan pek çok örnek bulunmaktadır. Ülkemizde de TMOK çatısı altında 1985 yılında Olimpiik Hareketin Türk gençliğine tanıtılması ve yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla kurulan Olimpiik Akademi (TMOK Tarihi, 1997), şimdiki adıyla Kültür ve Eğitim Komisyonunun üniversite öğrencilerini ilgilendiren görevleri bulunmaktadır. Bu görevler arasında IOA tarafından her yıl Olympia'da düzenlenen seminerlere üniversitelerden ve beden eğitimi ve spor yüksekokullarından seçtiği öğrencileri göndermek, doktora sonrası olimpiik çalışmalar için IOA'de yapılan seminerlere öğrenci ve akademisyenleri göndermek yer almaktadır. Bununla birlikte TMOK İstanbul'daki üniversitelerde lisans ve lisansüstü düzeyde Olimpizm ve Olimpiyat Oyunları Organizasyonu gibi dersler vermekte, yine İstanbul'daki tüm düzey okullar ile birlikte üniversite öğrencilerine yönelik olarak da çeşitli seminerler düzenlemektedir. Elbette bu çalışmalar faydalı çalışmalardır, ancak olimpizmi ülke genelindeki tüm üniversitelere yaymada ne kadar etkili olabileceği konusu tartışmaya açıktır.

Olimpiik Akademilerin üniversiteler için yürüttüğü çalışmaların örneklerinden birisi Almanya Olimpiik Akademisi'nin çalışmalarıdır. Alman Olimpiik Akademi'nin hedef grupları arasında üniversite öğrencileri ile beden öğretmenleri yer almaktadır. Olympia'da düzenlenen IOA oturumları için aday öğrencilerin hafta sonu seminerleri ile hazırlıkları, olimpiik

konulara yönelik olarak yaklaşık olarak 80 öğrenci ve profesörlerin katılımıyla her iki yılda bir Olympia’da gerçekleştirilen ve bir hafta devam eden seminerler bu etkinliklerden bazılarıdır. Bununla birlikte; okullardaki beden eğitimi öğretmenleri için eyaletlerin sorumluluğunda yürütülen hizmet içi eğitim seminerleri yapılmakta, olimpiik konulara yönelik olarak hazırlanan araştırma ve tezlere ödüller verilmektedir (Marxen, 2006; Altenberger ve Hinsching, 2005).

Olimpiik eğitimin gereğini açığa çıkaran bir başka konu ise Olimpiyat Oyunları adaylığıdır. Günümüzde olimpiyat oyunlarını almak için uğraşan her şehrin bir olimpiik eğitim girişimi için planlarını ana hatlarıyla belirtmeleri gerekmektedir (Binder, 2005). Türkiye genelinde de olimpiik eğitime yönelik mevcut çalışmalar ilköğretimin birinci kademesindeki dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerine yönelik biçimde Milli Olimpiyat Komitesi’nin Olimpiik Akademi Komisyonu tarafından gerçekleştirilmektedir. Ancak Üniversiteler burada da gözden kaçırılmaması gereken kurumlardır. 2000 Sidney, 1996 Atlanta ve 1992 Barcelona gibi deneyimler göstermiştir ki olimpiik kültürün ve eğitim etkinliklerinin ve olimpiik sporlar ile ilişkili konuların daha çok yaygınlaştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu görevin yerine getirilmesi mevcut bir Olimpiik bilgi merkezinin desteğini gerektirmektedir (Garcia, 2001). Örneğin, Avustralya Olimpiik çalışmalar merkezi aracılığıyla hem lisans hem de lisansüstü derslerde Olimpiyat oyunları bir ders konusu olarak programa dahil edilmiştir (Malone, 2006). Çin’de, Pekin Beden Eğitimi ve Spor Üniversitesi’nde 1993’de kurulan Olimpiik Araştırma Merkezi olimpiik eğitimin devam eden gelişiminin temel direği olmuştur (Naul, 2008). 2016 için ev sahipliğini kazanan Rio de Jenerio’ nun ülkesi Brezilya da benzer biçimde öğretmen eğitiminde Olimpiik eğitimin farkındalığını artırmak için Gama Filho üniversitesindeki bir araştırma merkezinde yapılan çalışmalar bu konuda olimpiik eğitimin adaylıktaki öneminin son ve güncel kanıtlarından biridir.

Sonuç olarak, olimpiik ideallerin yaygınlaştırılması çalışmalarına nereden ve nasıl başlamalı sorusuna verilebilecek doğru yanıtları arasında, gelecekte bu yönlü çalışmaları üretmeleri beklenen “üniversite öğrencilerinden başlamak” yer alabilir. Bu çalışmada ortaya çıkan bilgi eksikleri öğrencilerin eğitime ihtiyacı olduğunun bir kanıtı olarak kabul edilebilir. Öneri olarak ise, sayıları çok fazla olan BESYO’lara ulaşmada tüm sorumluluğu TMOK’a yüklemek yerine, üniversitelerin müfredatlarına zorunlu olarak olimpiik eğitim içerikli ders koymak ve işbirliği gerektiren çalışmalara doğru adım atmak fikri telaffuz edilebilir. Olimpiik idealleri önemsiyor ve yaygınlaşmasını istiyorsak, Binder’in deyimiyle “sorunun değil, çözümün bir parçası olmamız” gerekir.

Kaynaklar

- Altenberger H., Hinsching J., (2006), “Olympic Education in Germany Schools – Universities-Sports Clubs and Federations”, Report on the 8th.Joint International Session For or Directors of National Olympic Academies, Ancient Olympia, 18-25 April 2005, Athens, Publish by IOA.
- Atalay M., (2004), Uluslararası Olimpiik Akademi (IOA) Görev Alan Çeşitli Ülke Temsilcilerinin Dünyada Olimpiizm Düşüncesinin Yaygınlaştırılmasına Yönelik Görüşlerinin Analizi ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Beatriz G., (2001), “Information Projects Supporting Olympic Education Sporting and Non-sporting Documentation”, in : 11th IASI World Congress, Sport in Information in The 4th Millennium, Lausanne, p.1-3.
- Binder D. (2001), Olympism Revisted as Context for Global Education: Implications for Physical Education”, *Quest*, 53, p:14-34.
- Binder D.L. (2005), Teaching Olympism in Schools: Olympic Education as a Focus on Values Education, <http://ceo.uab.cat/lec/pdf/binder.pdf>., Erişim 25.09.2009.
- Buller J. et all. (1999), Olympic Education: What, Why, Who and How?, 7th International Postgraduate Seminar on Olympic Studies.
- Erdemli A. (1993), Olimpiik Çağa Doğru, *Olimpiik Akademi Dergisi*, Vol.1/2, 65-74.
- Garcia Garcia B., (2001), Information Project Supporting Olympic Education:sporting and non-sporting documentation” in: 11th IASI World Congress, Sport Information in the third Millenium, Lausanne. <http://www.beatrizgarcia.net>, Erişim 13.07.2009.
- Girginov V., Parry J., (2005), The Olympic Games Explained, Abingdon:Routledge.
- Guttmann A., 1992, The Olympics: A History of The Modern Games, University Illinois Press, s:3.
- IOC Olympic Charter, <http://www.olympic.org> .
- Kadoodooba K. B., 2004, “Implications for Olympic Education and Training Through Olympism in Africa”, Paper Presented at the 1997 Congress, <http://www.coubertin.ch/pdf/pdf-dateien/129-kadoodooba.pdf,236>.
- Kidd B. (1996), Taking the Rhetoric Seriously: Proposals for Olympic Education, *Quest*, 48,82-92.
- Lekarska N.1(986), Tent and Elevent Olympic Congress, Comparative Studies and Essays, Sofiya Press.
- Loland S.,1995, Coubertin’s Ideology and Olympism from the perpective of the History of Ideas, *Olympika, International Journal of Olympic Studies*, Vol. IV, pp.49-78.
- Malone F.(2007), Australian Olympic Education, 8th.Joint International Session For President or Directors of National Olympic Academies and Officials oj National Olympic Committees, 23-30May 2006, Greece, Publish by IOA.

Çoknaz D., Atalay Noordegraaf M., Güler L., Yoruç Çotuk M. (2010). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin olimpiik konulara yönelik farkındalıkları ve olimpiik kavramlara ilişkin değerlendirmeleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

- Marxen R.,2007 “National Olympic Academy of Germany: Olympic Education”, Publish by IOA, 8th.Joint International Session For President or Directors of National Olympic Academies and Officials of National Olympic Committees, 23-30May 2006, Greece, Publish by IOA, p.49-70.
- Naul R., Hardman K., Pieron M., Skirstad B. (1998)., Physical Activity and Active Lifestyle of Children and Youth, ICSSPE Sport Science Studies 10, 29-48, Verlag Karl Hoffmann Schorndorf, Germany.
- Naul P, Richter C., (2006), Olympic Value Education in Schools and Sport Clubs: A Bi-national Curriculum Development Project Between Netherlands and North Rhine-Westphalia http://www.wgi.de/media/Pdf/RevisedAIESEP2006-OlympiaNaul&Richter-Roberts_75718.pdf, 21.08.2009
- Naul R., (2008), *Olympic Education*, Oxford: Meyer&Meyer.
- Patsantaras N., 2008, “Olympic Messages: Olympic Ideology and Olympic Social Reality”Athens, vol.4, Number.1, p.46-55.
- Powell J. T., 1994, *Origins and Aspects of Olympism* ,STIPES, Publishing Illinois.
- Remmelkor R., Voolaid K.(2007), The Role of The Olympic Education in the Society: The Estonian Example”, 8th.Joint International Session For President or Directors of National Olympic Academies and Officials of National Olympic Committees, 23-30May 2006, Greece, Publish by IOA, p.49-70.
- The Olympic Museum, *Multimedia Olympic Symbols*:, 2nd Edition, Lausanne, 2007.
- TMOK Tarihi Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin 90. Yılı, 1997, Ana Basım.
- TMOK (2007), Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Tüzüğü.
- Völz C., (2005), “Cross-Border Teaching of Olympic Education as a Subject Of Physical Education Teacher Training in the Netherlands and Germany, Report on the 13th International Seminar on Olympic Studies for Postgraduate Students, 14 May-14 June 2005. Ancient Olympia: Athens.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2000), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara, Seçkin Yayıncılık.